

СПІВПРАЦЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР ІЗ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

¹Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація: У статті досліджено напрями співпраці підприємницьких структур із закладами вищої освіти як чинника забезпечення конкурентоспроможності. Показано особливості партнерських відносин вітчизняних компаній із університетами.

Ключові слова: підприємницькі структури; заклади вищої освіти; конкурентоспроможність; партнерство; освітні програми.

Abstract: The article examines the areas of cooperation between business structures and higher education institutions as a factor of competitiveness. The features of partnerships between domestic companies and universities are shown.

Keywords: business structures; higher education institutions; competitiveness; partnership; educational programs.

Розвиток довгострокових взаємовигідних відносин між освітою та підприємствами є основою сталого розвитку сучасної соціально-економічної системи. Це зумовлено зростанням ролі знань у всіх виробничих процесах, підвищенням ступеня інноваційності товарів і послуг, а також зміною підходу до формування наукових кадрів та інтенсифікацією процесів мобільності. Водночас, успішна співпраця між університетами та підприємствами має безпосередній вплив на ситуацію на ринку праці. Вона підвищує попит на випускників, виправляє структурний дисбаланс між ринком освіти і ринком праці та сприяє збільшенню кількості кваліфікованих фахівців.

Механізми взаємодії між університетами та підприємницькими структурами багато в чому схожі з тими, що діють у ринковій економіці. Університети реагують на запити економічної системи, пропонуючи випускників, науково-дослідну та організаційну роботу, а також послуги у сфері досліджень і розробок. Взаємодіючи на інституційному рівні, заклади вищої освіти та бізнес-структури допомагають оптимізувати поведінку один одного у різних сферах (економічній, соціокультурній, освітній тощо) та досягати синергетичного ефекту.

Українські учені Л. Хоружа та О. Тадеуш [1] пишуть: «Для того, щоб заклади вищої освіти мали діалог з представниками бізнесу щодо оновлення змісту освіти та запровадження інноваційних технологій і методів, вони мають реагувати на потреби бізнес-середовища. Заклади вищої освіти, що втілили в життя інноваційні підходи та гнучкість формування освітніх програм, постійно здійснюють пошук нових форм партнерської взаємодії, можуть досягти успіхів, приваблюючи більшу кількість студентів, які, в свою чергу матимуть переваги над своїми колегами з інших університетів, конкурентоспроможність на ринку праці. Важливим для усунення дисбалансу є залучення бізнесу до розроблення освітніх програм з інноваційною складовою, організації практики тощо. У цьому контексті актуалізується проблема партнерства бізнесу та університетів, де партнерство виступає ефективним інструментом розвитку будь-якого процесу і розглядається як система взаємовідносин, співробітництва суб'єктів на засадах паритетності та взаємної відповідальності».

З метою максимального забезпечення ефективної соціально-економічної діяльності господарюючих суб'єктів, центральна позиція у рішенні цієї проблеми має належати процесу інституціоналізації, який визначає межі можливих і гранично допустимих дій суб'єктів економічної діяльності [2].

Так, провідна ІТ-компанія, що займається консалтингом та надає послуги у сфері цифрових технологій SoftServe долучається до освітнього процесу, аналізуючи освітні програми, допомагаючи провести практичну підготовку студентів, залучаючи своїх експертів до занять та навчальних тренінгів в університетах. За 14 років існування SoftServe Academy випустила понад 7000 випускників. Для науково-педагогічних працівників компанія пропонує:

– стажування у SoftServe Academy: викладач приєднується до існуючих груп студентів та має змогу прослухати навчальну програму курсу, довідатися про нові тренди у програмуванні, запозичити методи навчання, тощо;

– інтенсивне навчання: спеціальні навчальні курси для викладачів, що розробляють у SoftServe Academy із залученням експертів, надають викладачам можливість отримати поглиблені знання та удосконалити свої навички;

– всеукраїнська програма Tech Summer for Teachers Bootcamp про тренди IT індустрії. Метою програми є поглиблення знань та розвиток компетентностей освітян з точки зору рішень та перспектив у викладацькій та науково-дослідній діяльності в сучасному університеті згідно вимог IT ринку;

– Tech Courses for Teachers: безплатне навчання для освітянської спільноти, розроблене глобальною IT компанією SoftServe, без вступного іспиту та вимог з підготовки [3].

Також міжнародна IT-компанія GlobalLogic активно співпрацює з 26 українськими університетами. Сутність партнерства полягає у проведенні майстер-класів, організації підготовчих курсів, підтримці університетських ініціатив та оновленні навчальних програм. Протягом останнього часу передано закладам вищої освіти передано 6 обладнаних навчальних лабораторій та більше 400 наборів навчального обладнання [4].

С. Безвух та А. Стопчак [5] пишуть: «Перевагами співпраці для ВНЗ є вирішення проблем із працевлаштуванням, можливість відстежувати трудову долю студентів, вносити корективи у співробітництво, шукати напрями її удосконалення. Також позитивним є інформування студентів щодо великих роботодавців «з перших рук», адаптація до робочих умов в під час практики та стажувань. Переваги для роботодавців полягають в тому, що вони отримують доступ до аудиторії, яка володіє необхідними базовими знаннями, роботодавець має можливість вибору найбільш талановитих кандидатів. У тих випадках, якщо співпраця була успішною, компанія стала привабливою для основної маси студентів, складається не тільки успішна взаємодія навчального закладу та роботодавця, а й відкривається додатковий канал залучення кадрів – зв'язок з випускниками».

Отже, співпраця підприємницьких структур з університетами є важливим чинником, який суттєво підвищує конкурентоспроможність не лише окремих компаній, але й економіки в цілому. Така взаємодія відкриває нові можливості для об'єднання наукових розробок, інновацій та практичного досвіду, що, у свою чергу, сприяє створенню додаткових цінностей та ефективному вирішенню актуальних викликів ринку. Для досягнення максимального ефекту від цієї співпраці необхідно вибудовувати системний підхід, який враховує потреби та інтереси обох сторін – бізнесу і закладів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Хоружа Л., Тадеуш О. Партнерство освіти та бізнесу: в пошуках нових форм взаємодії. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: педагогічні науки*. 2020. Вип. № 1(62), С. 7–16. URL: <http://npo.kubg.edu.ua/article/view/199935/200113> (дата звернення: 21.01.2025).

2. Бержанір А. Л. Інституційна підтримка соціальної відповідальності бізнесу як необхідна передумова його розвитку. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 1. С. 12–14. URL: <https://surl.li/ujpnsc> (дата звернення: 22.01.2025).

3. SoftServe. Співпраця з університетами. URL: <https://career.softserveinc.com/uk-ua/university-cooperation> (дата звернення: 24.01.2025).

4. GlobalLogic. GlobalLogic Education. URL: <https://www.globallogic.com/ua/gl-education/> (дата звернення: 25.01.2025).

5. Безвух С. В., Стопчак А. Ю. Соціальне партнерство науки і бізнесу: форми взаємодії, проблеми і рекомендації щодо їх вирішення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 3(3). С. 7–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3%283%29__3 (дата звернення: 25.01.2025).

Бержанір Анатолій Леонідович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, e-mail: bal8@ukr.net

Berzhanir Anatolii L. – PhD (Sociology), Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines., Pavlo Tychuna Uman State Pedagogical University, Uman, e-mail: bal8@ukr.net